

ISTEN UTAT MUTAT EGY ORSZÁGNAK: IZRÁEL ÉS A PRÓFÉTÁK

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskola óraszám: 1

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom: J. Alberto Soggin: Bevezetés az Ószövetségbe, Kálvin Kiadó, 1999. Dr. H. Jagersma: Izráel története az ószövetségi korban, Budapest, 1991.)

Próféta: A prófétákat Isten hívta el és küldte el. A legfontosabb feladatuk az volt, hogy Isten üzenetét meghallják és továbbadják. A próféták folyamatosan figyelmeztették Isten népét, ha letértek az útról. Sokszor néven nevezték a bűnöket. Az igaz próféták mellett megjelentek a hamis próféták, akik a címzettek igényeihez alakították az üzenetet. Voltak olyan próféták, akiknek az elhívása egész életre szólt. (Illés) De Isten hívott el úgy is embereket, hogy csak egy üzenetet kellett nekik továbbadni, és előtte és utána is más életmódot folytattak (Ámósz, aki pásztor és fügetermesztő is volt). A próféták köré tanítványok csoportosultak. (1Kir 18,13) Prófétanőkkel is találkozunk a Szentírásban. (pl. Mirjam, Debóra)

A héber Biblia a prófétálás történetében három korszakot különböztet meg.

1. Izráel államalapításától a Kr. e. 8. századig tartó időszak:

Ebben a korszakban élt Sámuel, Illés, Elizeus. Életükről több történet is szerepel a Szentírásban. Próféciaik nem maradtak fen írásban. Gyakran csodás események kísérik ezeknek a prófétáknak az életét. Gyakran kerültek az uralkodóval összeütközésbe. Sokszor a társadalmi igazságtalanság ellen léptek fel. De kül- és belpolitikai kérdésekben is hallatták Isten hangját.

2. Kr. e. 8. századtól a babiloni fogság koráig:

Keveset tudunk az életéről azoknak a prófétáknak, akik ebben a korszakban éltek. Sokkal inkább a próféciaik maradtak fenn. A fogság előtti próféták üzenetében újra és újra megjelenik a nép bűn miatti bírálata.

3. Fogság után a prófétai mozgalom végéig (1-2 évszázaddal a babiloni fogság után):

A fogság után kevés prófétáról tudunk a Szentírás lapjain. Üzeneteik központi mondanivalója a templom újjáépítése és néhány rituális kérdés.

Keresztelő Jánost prófétának tartották. Az Újszövetség lapjain találkozunk Agabosz prófétával (ApCsel 11,28). A Korintusi levél szerint a próféták feladata: építeni, bátorítani, vigasztalni. (1Kor14,3)

Az ország kettészakadása:

Salamon király halála után az egységes Izráel két részre szakad. Ez vallási szempontból azért jelent nagy problémát, mert a hitélet központja a déli országrészben marad. A két országrész közötti ellentét természetesen oda vezetett, hogy az északiak az egyetlen jeruzsálemi templom, áldozati hely helyett saját kultuszi helyeket építettek, és ezzel a bálványimádás számára készítettek elő táptalajt. A 2. Krónika 10 tanulsága szerint a kettészakadást egy adóval kapcsolatos nézeteltérés okozza. Roboám király az idős tanácsadók helyett a fiatalokra hallgat, akik megszorításokat

helyeztek kilátásba. Az északi országrész nem fogadta el Roboám szigorú intézkedéseit, így kettészakadt az ország.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(*Felhasznált irodalom*: N. Kollár Katalin: Pszichológia pedagógusoknak, Budapest, 2004.)

A korosztály jellegzetessége, hogy egy döntés előtt hamarabb kérdezi meg a barátait, kortársait, mint szüleit, tanárait vagy más felnőtteket. Ez egyrészt abból a sajátosságból fakad, hogy az érzelmi függetlenedés a szülőktől és általában a felnőttektől már megkezdődött. Másrészt a saját kortársaihoz való kapcsolódás során a baráti társaságok hatása is jelentős az életére. A téma kifejtése során mégse hangsúlyozzuk azt túl, hogy Roboám a fiatalokat (valószínűleg saját barátait) kérdezi meg. Inkább emeljük azt ki, hogy egy döntéshelyzet előtt több mindenki megkérdezhető és keresse azokat a személyeket, akiktől megbízható (és lehetőleg negatív következmények nélküli) tanácsot tud kapni. Érdeemes arra is rámutatnunk, hogy itt nem a fiatal és az öreg közötti különbségtétel jelenik meg, hanem Isten akaratának a figyelembe vétele vagy figyelmen kívül hagyása.

Roboám története – a királyság kettészakadásának bevezetése mellett, alkalmas arra is, hogy a gyermekek ráérezzenek arra, hogy prepubertás, vagy éppen serdülőkorban is lehet őszintén beszélni az idősebbekkel és tanácsot kérni a szükséges helyzetben tőlük.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

Minimum	Optimum
<ul style="list-style-type: none">• Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten:<ul style="list-style-type: none">○ Ismerje és tudja körülírni a prófétafogalmát.○ Ismerje és segítséggel tudja elmondani a tankönyvi szöveg alapján az ország kettészakadásának történetét.○ Ismerje és segítséggel tudjon beszélni Isten hogyan mutatott utat a népének.○ Ismerje és segítséggel tudja értelmezni a leckéhez kötődő tankönyvi térképet.○ Ismerje és segítséggel tudja értelmezni a lecke Igéjét: 1Királyok 11,38	<ul style="list-style-type: none">• Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten:<ul style="list-style-type: none">○ Ismerje és tudja megfogalmazni a prófétafogalmát.○ Tudja önállóan értelmezni a tankönyvi szöveg alapján az ország kettészakadásának előzményeit és következményeit.○ Tudja önállóan megfogalmazni Isten hogyan és ki által mutatott utat a népének.○ Tudja értelmezni a tankönyvi leckéhez kötődő térképet, és tudja megfogalmazni gondolatait.○ Tudja önállóan értelmezni a lecke Igéjét: 1Királyok 11,38

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Isten utat mutat

Kognitív cél: Izrael és a próféták életeseményein keresztül Isten mindenkori útmutatásának érzékeltetése.

Affektív cél: A bizonytalanság, döntéshelyzet érzelmi, motivációs jellemző

Pragmatikus cél: Lehetőség teremtése és a figyelem felhívása arra, hogy bizonytalan helyzetben is kereshetjük Isten útmutatását.

Kognitív cél: A próféta fogalmának megalapozása. Annak felismertetése, hogy ha nem hallgatunk Isten szavára, az rossz irányba vezethet bennünket.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Beszélgetés: (munkafüzet 1. feladat)</p> <p>„a) Te hogyan döntenél, ha szíves szerint választanál az alábbi helyzetekben?</p> <ul style="list-style-type: none">• Milyen új telefont vegyél?• Mit nézz meg a moziban?• Mire költsd a zsebpénzedet?• Milyen foglalkozást válassz, ha felnőtt leszel?” <p>b) Beszélgetsetek arról, hogy ezekben a döntéshelyzetben kitől érdemes tanácsot kérni! Kitől, milyen tanácsra számítasz? Derült-e már ki utólag, hogy valakitől jobb tanácsot kaptál?”</p> <p>Instrukció a feladathoz:</p> <p>A beszélgetés során térjünk ki arra:</p> <ul style="list-style-type: none">• Mi befolyásolja a döntéseinket?• Mit jelent a „szívem szerint” kifejezés?• Mikor használhatjuk ezt a kifejezést? <p>Kapcsolódó beszélgetés:</p> <ul style="list-style-type: none">• Milyen döntéshelyzetekben kitől kérünk tanácsot?• Szoktunk-e tanácsot kérni Istentől?• Hogyan tehetjük ezt meg?• Hogyan kaphatunk Istentől választ a döntéseinkben?	Munkafüzet Ráhangolódás, beszélgetés
Feldolgozási javaslat és munkáltatás 1. lehetőség	<p>Szituációs játék:</p> <p>A történet megismerése után játsszuk el Roboám döntését. Válasszunk 3 barátot tanácsadónak, illetve három bölcs „vént” is.</p> <p>Megfigyelési szempontok a játékhoz:</p> <p>a) Mit érezhettek a történet szereplői? b) Miért adhattak ilyen tanácsot a barátok?</p>	Szereplők: Roboám, Jeroboám, tanácsadók közös játék vagy tankönyvi

<p>2. lehetőség</p>	<p>c) Miért adhattak ilyen tanácsot az idős tanácsadók? d) Te milyen tanácsot adnál ebben a helyzetben Roboámnak?</p> <p>Instrukció: A megfigyelési szempontokat kiadhatjuk egy-egy csoportnak, párnak is, akiknek ez alapján kell majd válaszolniuk. Ha nem tudjuk eljátszani a szituációt, akkor a történet olvasása közben figyeljék a tanulók ezeket a szempontokat.</p> <p>Feldolgozás a munkafüzet feladatainak a segítségével A munkafüzet 2-4. feladatainak a segítségével az elolvasott (elmondott) történet után közösen feldolgozható a lecke.</p> <p>Aranymondás: <i>„És ha hallgatsz mindarra, amit parancsolok neked, ...neked adom Izráelt.” (1Kir 11,38)</i></p> <p>Kerüljön fel a tábla tetejére az aranymondás első része, a tábla aljára a befejező rész. A gyerekek keressék ki a Bibliájukból az aranymondás teljes igeverstét. Beszélgetés: Mit mond a próféta, mit jelent Istenre hallgatni? Aki megtalálja a helyes választ, a felsorolás egy-egy sorát felírhatja a táblára. Táblakép:</p> <p>És ha hallgatsz mindarra, amit parancsolok neked, HA</p> <p>– <i>az én utaimon jársz,</i> – <i>és azt teszed, amit én helyesnek látok,</i> <i>ha megtartod rendelkezéseimet és parancsolataimat,</i></p> <p>AKKOR</p> <p>– <i>veled leszek,</i> – <i>és építek neked maradandó házat, amelyet Dávidnak építettem,</i> – és neked adom Izráelt. (1Kir 11,38)</p> <p>Énekjavaslat Református énekeskönyv: 1. zsoltár 1. versszak <i>„Aki nem jár hitlenek tanácsán...”</i></p>	<p>olvasmány</p> <p>Tankönyv, Biblia, táblarajz</p> <p>Táblára írás helyett a feladat előre megírt mondatszalagokkal is megoldható.</p>
<p>Házi feladat</p>	<p>Munkafüzet 5. feladat – szorgalmi házi feladatként: Izráel népének Isten gyakran a próféták által segített megtalálni a jó utat</p>	<p>Munkafüzet, könyvtár, internet</p>

TOVÁBBI ÖTLETEK

Királyok és próféták idővonalon ábrázolva (angol és magyar nyelven)

http://bible.ucg.org/bible-reading-program/imagesbrp/charts/c0203_kingschart.jpg

<http://hunyadi.laca.hu/hitoktatas/terkepek/Kir%e1lyok%20%e9s%20pr%3f%e9t%e1k%20Izraelben.jpg>

Letölthető képsorozat:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/rehoboam-geroboam/>

KÉPELEMZÉSI ÉS SZÖVEGELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET

Tankönyv: 17-18. oldal

A képen látható: 17. oldalon: Illusztráció, Jeruzsálem látképe, a 18. oldalon: térkép a törzsek elhelyezkedéséről

A szöveg: Kire hallgatsz?

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

Képolvasási javaslat:

- Olvassátok el a lila alakra írt szöveget! Nézzétek meg az illusztrációt! Találtok-e összefüggést a szöveg és a kép között? Mondjátok el egymásnak, vitassátok meg!
- Figyelmesen vizsgáljátok meg a térképet! Keressétek meg a 12 törzset, nézzétek meg hol telepedtek le?
- Melyik tengert találjátok a földrész mellett? Melyik az a folyó, amely kettészeli az országot? Járjatok utána!
- Kik laknak északon? Kik telepedtek le délen?

2. Szövegelemzés

- Kire bízta Salamon király az építkezést? Miért?
- Kivel találkozott Jeroboám az úton, mikor elhagyta Jeruzsálemet?
- Mit tett Jeroboám Ahijjá próféta köpenyével? Miért tette? Miért 12 darabra szaggatta?
- Milyenné vált Salamon és népe?
- Mit ígért Isten Jeroboámnak? Mit mondott neki? Miért?
- Miért kellett Jeroboámnak Egyiptomba menni?
- Mi történt Salamon halála után?
- Kiktől kért tanácsot Salamon fia, Jeroboám?
- Mit mondtak a bölcsek? Mit mondtak a barátai?

- Kire hallgatott? Miért?
- Ki lett az északi törzsek királya?
- Ki lett Júda és Benjamin királya?
- Mit gondoltok, mi lett ennek a következménye?
- Hol és mikor történt mindez?

BESZÉLGETÉSPONTOK AZ ARANYMONDÁSHOZ

„Ha hallgatsz mindarra, amit parancsolok neked, neked adom Izráelt.”

- Ki mondta ezt a mondatot? Kinek? Miért?
- Kinek adta Isten Izráelt? Miért?
- Milyen következményekkel jár, ha hallgatsz Istenre?

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

1. feladat:

„Ismered a kifejezést: szívem szerint...? Mit gondolsz, mit jelent?”

Instrukció:

Az itt felsorolt szituációkat el is lehet játszani a diákokkal. A beszélgetések és a szituációs játék során adjunk lehetőséget arra, hogy minél realisabban és valóságosabban átélhessék a helyzeteket a diákok.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református énekeskönyv: 386. dics. 1. 5-6.9. verse: Emlékezzél, mi történék...

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az Ének: 130. 1.3-4. verse: Igazságnak napja, jöjj

Hittankönyv: Szívem csendben – kánon (+BS, DU, JJ)